

Kuvaszok és Nagyragadozók Természetvédelmi Program 2007-2013

Alapvető változások

- Terjeszkedő emberi társadalmak
- Az állattartás térhódítása
- A farkas házasítása, a kutya színre lép

Farkas (*Canis lupus*)

A természet eszményi vadásza

Üldöztetés, irtás

Mitoszok, legendák pozitív alakja

Nagyragadozók védelme

- Világméretű állománycsökkenés
- Kipusztulás egyes térségekből, országokból
- A rendszerelvű természetvédelem térhódítása
- Nemzetközi egyezmények, országonkénti törvényi védelem
- Programok a megóvásra és visszatelepítésre

Jelenlegi feladatok

Élőhely romlás, beszűkülés
Zavarás, illegális pusztítás
Szabályozások betartatása
Terepi kutatások, vizsgálatok
Felelős állományszabályozás
Kompenzációs rendszerek
Tényszerű bemutatás, ismeretterjesztés

Trianon utáni változások

Kuvasz (Canis familiaris undulans hungaricus)

- Őshonos Kárpát-medencei fajta
- Széles használhatóságú
- Értékes genetikai bázisú, géncentrum

Negatív változások

- Folyamatos munka- és élettérvesztés
- Populáció csökkenés
- II. világháború
- Kultúr- és küllemtenyésztés
- Munkakészség- és a meghatározó külső, belső tulajdonságok gyengülése

A feladatkör elvesztése

- Elterjedtség, őshonosság
- Török háborúk, betyárvilág vége
- Nagyragadozók fokozatos kiirtása (1900)
- Ragadozó-pásztorok egymásra utaltság

Törvényi védelem

Rio de Janeiro, Biológiai Sokféleség Egyezmény 1992

Elismeri, hogy a háziállatfajták is a világ genetikai sokféleségének (biodiverzitás) elválaszthatatlan részét képezik és ezáltal védelemre méltók.

Törvényi védettség: 32/2004(IV.19.) O.GY.

„A nemzeti kincsé nyilvánított állatfajták tenyésztését, állományának fenntartását, és az ezekkel összefüggő tevékenységeket az állam elősegíti.”

Kuvaszok és Nagyragadozók Természetvédelmi Program 2007-2013

Vizsgálati helyszínek

- Románia és Szlovákia (22 helyszín, 60 kutya)
- Juhok és marhák védelme
- Hagyományos legeltetési állattartás
- Azonos életterben a nagyragadozókkal
- Károk, veszélyeztetettség

A program céljai

- Védelem aktív elősegítése
- Adatgyűjtés, bemutatás, ismeretterjesztés
- Belső tulajdonságok, munkakészség fenntartása
- Állattartó- nagyragadozó- pásztorkutya kölcsönhatások bemutatása
- Adatok és tapasztalatok közreadása (publikációk, előadások, filmek, honlap)
- Együttműködés más szervezetekkel

Módszertan

- **Kihelyezés 7-12 hetesen**
- **Felajánlások és belső szaporulat**
- **19 tenyészet 4 országból**
- **Szocializáció**
- **Betanulási fázisok**
- **Aktív munkavégzés**
- **Folyamatos tapasztalatszerzés**

Vizsgálati módszerek

- **Rendszeres terepi bejárás**
- **Helyszíni adatgyűjtés- és rögzítés**
- **Együttműködés, információcsere**
- **Terepi kutatás ragadozó életjelek**

Őrzőmunka

- Megelőzés, távoltartás
- Jelző szerepkör
- Komplex védelem
- Munkazónák (24 óra)
- Holtidő
- Emberi tényező

Helyhez kötött védelem

Károk-Farkas (Canis lupus)

- Gyors lefolyású
- Nehezebben kivédhető
- Kevésbé dokumentálható
- Taktikai rendszerek
- Gyengébb védelmi reakció
- Kutya, mint zsákmány
- Éjjel, rossz időjárás. Nappal, fedettség
- Terület és falkafüggőség, ciklikusság

Mozgó védelem, változó viszonyok között

Nagyragadozók II.

Barnamedve (Ursus arctos)

- Románia- szigorúan védett
- Szlovákia- teljes védelem
- Magyarország- védett, Európai Unióban jelentős faj
- Magyarország vadászati tilalom

Nagyragadozók I.

Farkas (Canis lupus)

- Románia- szigorúan védett
- Szlovákia- részleges védelem Európai Unió derogációval
- Magyarország- fokozottan védett
- Magyarország, Szlovák-Karszt N. P. vadászati tilalom

Károk-Medve (Ursus arctos)

- Lassabb lefolyású
- Könnyebben megelőzhető
- Aktívabb reakció
- Jobban dokumentálható
- Éjszaka, rossz időjárás
- Gyakoribb probléma
- Pásztorok veszélyeztetése
- Építmény védelem

Károk-összefoglalás

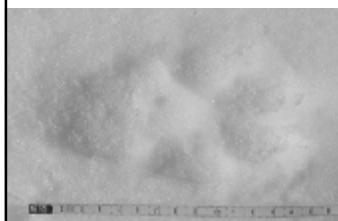
- **Komplex védelem- Hatékonyság fokozás**
- **Tapasztalt nyájőrzők**

- **24-órás védelem**
- **Fázisos alkalmazás a védelemben**
- **Kompenzációs rendszerek** (törvényi-szabályozási hátterek)
- **Elviselhető mérték**

Eredmények I.

- Publikációk**
- Filmek**
- Honlap**
- Szakmai ismeretanyag bővítése**
- A téma megismertetése itthon és külföldön**

Nagyragadozó monitoring

Eredmények II.

- Konferenciák: Aggteleki-Bükki-Szlovák-Karszt N. P.**

- Saját rendezvények Erdélyben: Ivó, Deság, Szentábrahám, Magyarandrásfalva**

Tapasztalatok

- 22 helyszín, 60 kuvasz, 19 tenyészet, két ország-eltérő sajátosságok
- Széles vizsgálati bázis kiépítése
- Csökkenő károk
- Emberi tényező fontossága
- Labilis gazdasági háttér
- Jelentős veszteségek- Szaporulat
- Optimális viselkedés produkálása
- Hatékony alkalmazhatóság

Eredmények III.

- Munka centrikus állományok**
- Génmegőrzés**
- Visszacsatolás lehetősége az alapállományba**

Jövőkép

Kutya Világkiállítás Budapest
I. Székelyföldi Tájjellegű Kuvasz Kiállítás
Dokumentumfilm készítése
Együtműködés szélesítése
Pályázatokon való részvétel
M.o.-i helyzet változásai -aransakál